גב" א"ל רבינא לרבא היינו רגל היינו

גבו' היינו רגל היינו בהמה. מאי רגל ומאי בהמה דתני תרתי

במתני' הא חדא היא ואמאי הדר תני הבהמה מועדת: סנא אבות.

רגל ממש שדרסה ברגליה וסיפא קתני תולדות הבהמה מועדת

להלך כדרכה ולשבר בגופה ובשערה ובשליף שעליה דרך הלוכה

דתולדות דרגל הן דהזיקה מלוי ואין

כוונתה להזיק: מאי אבות ומאי

תולדות איכא. (והא) ליכא למימר

דהאי דתנא בהמה מועדת לאכול

פירות וירהות הוי להו תולדה דהיינו

שן ממש ותולדה דשן היינו נתחככה

בכותל להנאתה: הוה קמהדר ליה.

רבא לרבינא: בבדיחותא. בשחוק:

וא"ל אנא שנאי חדא. רישא ואת

שני סיפה: וטעמה מהי. הסיפה

קאי: בעירה. היינו תרגום של

בהמהח: קמ"ל. מתני׳ דאשן דחיה

נמי מיחייב: דחיה בכלל בהמה. דכחיב

(דברים יד) זאת הבהמה אשר תאכלו

ומפרש בתריה איל לבי ויחמור:

אי הכי הא. שן בהמה מבעי ליה

למיתני ברישה והדר שן חיה: רישה

נמי ליתני. בהמה דהוי תולדה ברישה

דלא כתיבא: אידי ואידי. שן דחיה

ושן דבהמה: הכח. גבי רגל: שביק

אב ותני תולדה. בתמיה: דסליק תרגל. בפ"ק (דף טו:) תגן הרגל

מועדת ולא תנן הבהמה: אוכף.

שיל"ה בלע"ו: שליף. משחוי

דהוה לרורות: סומכוס לית ליה

הלכתא דחלי נזק לרורות אלא נזק

שלם ס"ל: נובר. בחוטמו ובלע"ו

פוריי"ר: לרורות כי אורחייהו. כלומר

אע"ג דאורחייהו להתיז לרורות

משלם חלי נזק כדמפרש לקמיה

דהלכתא גמירי לה וכן חזיר הנובר

ומתיז לרורות בחוטמו הוי נמי

כלרורות דרגל דכל מה שהוא כחו

ולא גופו קרי לרורות: בכנפיהם.

שנגעו בכנפיהם בכלי: רוח

שבלנפיהם. היינו לרורות דכחו

הוא: מהדסין. מרקדין: ונקרו.

בחרטום שלהם שקורין בי"ק: העלו

עפר. מן הארץ לעיסה: חלי נוק

נמי לה. דלה השכחן חלי נוק הלה

במשונה אבל במידי דאורחיה לא:

שבוב טמא. משמע נגיעה ממש:

שבוב מהור. כגון שזרק חפץ על

אדם הוי טהור ובנוקין כעין לרורות

חלי מק: לרורות המה להשמועינן.

בתמיה: עגלה מושכת בקרון. אתא

לאשמועינן דבוב טמא אם הלכה

קרון שהזב עליה על גבי כלים טמאים

משום מדרם הוב ובנוקין נמי עגלה

שמשכה בקרון ע"ג כלים כגופה הוי

ולא כלרורות ואם התיז לרורות

מתחת הקרון דבזב טהור בנזקין נמי

לרורות נינהו: בפרומביא. רסן:

ווג. אישקליט"א: מחטטין. מנקרין

בחרטומיהן: בתר מעיקרת.

שדחפתו ובגופה תבר מנה: ושברו

במקל. קודם שנח: פטור. המשברו

וחייב הזורק. אלמא בתר מעיקרא אזלינן והואיל וסופו לישבר לכשינות

כמי ששברו הוא דמי: הידום.

שבאמתחת ובמרלופין:

כמיו.

א) [לקמן יט:], ב) [לקמן נד: נדרים פא. נזיר לה:

זבחים הנוו: חוליו ננו. נוא.

וכנוים קטו. מוכין נט. עמ. פד.], ג) [יבמות ב: וש"כ], ד) [תוספתא פ"ב], ה) לעיל

ג: ו) ושם.ו. ו) לחמו כו:.

ה) ברחשים ח. ע) ונדה

מגנו

ה א מיי׳ פ״ה מהלכוח מקי ממון הלכה י סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סימן של סעיף א: וב ג מיי פ"ב שם הלי ג

סמג שם מוש"ע שם :ה טוש"ע שם סעיף א :סעיף ט

ב ה מיי שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף ה: יז מיי שם טור ש"ע שם מעיף ד: מעיף דו מיי׳ שם פ״א הלי י סמג שם טוש"ע שם

:סעיף א

ב ט מיי שם פ״ב הל׳ יד

ועיין בהשגות וכמ"מ סמג שם טוש"ע שם סעיף ה ינ י טוש"ע שם סעיף ה בהג"ה ועי' במיי' מהלכות מקי ממון הלכה י

ובהשגות שם:

תורה אור השלם ו. כִּי יַבְעֶר אִישׁ שְׂדֶה אוֹ ברם ושלח את בעירו בער בשדה אחר מיטב שמות כב ד

רבינו חננאל מקשי רבינא היינו רגל היינו בהמה. ופריק ליה . רבא תנא הרגל שהיא אב יקתני הבהמה תולדות. . אלא מעתה סיפא דקתני מועדת והבהמה השז מועדת כו'. פי', בשלמ' גבי רגל מפרש בעיטה והיא תולדה וקתני לה הכי תולדות קתני בהמה. אלא לגבי שן, מאי מן התולדות דשן דקתני בהמה לאייתויי תולדה דשן. ופריק רב אשי רישא שן דחיה סיפא שן דבהמה וכולהו אבות נינהו. ושאר השמועה פשוטה היא. ת״ר הבהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר, כיצד בהמה שנכנסה לחצר הילוכה, באיכוף שעליה או בשליף שעליה, (בפרומיה) [בפרומביה] . שבפיה בזוג שבצוארה. וחמור במשאו משלמין . נזק שלם. וצרורות כי . אורחייהו. כגוז שהיה פרה . מתחת פרסותיה, וחזיר נובר באשפה והתיז והזיק נובר באשפה והתיז והזיק משלם נזק שלם. ת"ר . בעיסה או על גבי פירות העלו עפר או צרורות, חצי נזק. סומכוס אומ׳ נזק שלם. **תניא אידך** תרנגולין שהיו מפריחין ממקום למקום ושברו כלים שבכנפיהן, חצי נזק. סומכוס אומ' נזק שלם. מפריח שהיה ממקום למקום ויצא רוח מתחת כנפיו ושברה כלים משלם חצי נזק, וסתמא

מד"א ושלח את בעירה כתיב. אע"ג דכנר אשמועינן נרישא דאפי׳ תרנגולין מועדין מ"מ ניחא ליה לאשמועינן גבי שן וקשה קלת אמאי לא תנא נמי תולדה בשן כמו ברגל:

קמ"ל דחיה בכלל בהמה. לא מההיא דרשה דנהמה המקשה

(חולין דף עא.) קאמר הכא דחיה בכלל בהמה דהא הכא אפילו עוף נמי הוי בכלל בהמה כדהתני התרנגולת מועדת אלא ילפינו בהמה משבת כדאמרינן בס"פ הפרה (לקמן דף נד:) דבעירה ובהמה הכל אחד דמתרגמינן בהמה בעירה:

וחמור במשאו. אע"ג דכבר שנה בשליף שעליה אנטריך לאשמועינן לפי שאין משאוי של חמור מהודק ומחובר בו כבשאר בהמה וס"ד דלא הוי כגופו:

נובר באשפה. יכרסמנה חזיר מיער (תהלים פ) מתרגמינן ינובריניה ואע"ג דתנא לרורות דרגל אשמועינן לרורות דשן דלהנאתו קעביד: בל שבוב שהור. אין זה הכלל דוקא דהא קנה בקומטו של זב והסיט בו הטהור טהורש ולענין נזקין אין חילוק וכל עיקר האי כללא לא בא אלא למעט זורק: בתר מעיקרא אזליגן בו'. ומדתנן דרסה על הכלי ושברתו דמשמע הא נתגלגל למקום אחר ונשבר שם חייב ח"נ ליכא למידק דאדרבה מדמפליג בין ראשון לשני ולא מפליג בראשון גופיה איכא למידק איפכא:

זרק כדי מראש הגג כו'. נראה דאם זרק אבן או חץ על הכלי ובא אחר וקדם ושברו דפשיטא דחייב ולא שייך כאן מנא תבירא תבר דאי אזלינן נמי הכא בתר מעיקרא לא משכחת בלרורות ח"נ וסברא פשוטה היא לחלק בין זורק אבן לזורק כלי עלמו:

בהמה א"ל תנא אבות וקתני תולדות אלא מעתה סיפא דקתנים השן מועדת הבהמה מועדת מאי אבות ומאי תולדות איכא הוה קמהדר ליה בבדיחותא וא"ל אנא שנאי חדא ואת שני חדא ומעמא מאי אמר רב אשי תנא שָן דחיה וקתני שן דבהמה ס"ד אמינא יושלה את בעירה כתיב בהמה אין חיה לא קמ"ל ירחיה בכלל בהמה אי הכי הא מבעי ליה למיתני ברישא האים • דאתיא ליה מדרשא חביבא ליה אי הכי רישא נמי ליתני ההיא דלא כתיבא ברישא הכי השתא התם אידי ואידי אבות נינהו הך דאתיא ליה מדרשא חביבא ליה הכא שביק אב ותני תולדה איבעית אימא איידי דםליק מרגל פתח ברגל תנו רבנן בהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר כיצד אבהמה שנכנסה לחצר הניזק והזיקה בגופה דרך הלוכה ובשערה דרך הלוכה באוכף שעליה ובשליף שעליה ובפרומביא שבפיה ובזוג שבצוארה וחמור במשאו משלם נזק שלם סומכום אומר צרורות וחזיר שהיה נובר באשפה והזיק משלם נזק שלם הזיק פשימא אלא אימא התיז והזיק משלם נזק שלם צרורות מאן דכר שמיהו חסורי מחסרא והכי קתני בצרורות כי אורחייהו חצי נזק יוחזיר שהיה נובר באשפה והתיז והזיק משלם חצי נזק סומכום אומר צרורות וחזיר שהיה נובר באשפה והתיז והזיק משלם נזק שלם: ת"ר סיתרנגולין שהיו מפריחין ממקום למקום ושברו כלים בכנפיהן משלם נזק שלם יברוח שבכנפיהן משלמין חצי נזק

םומכום אומר נזק שלם תניא אידך יתרנגולין שהיו מהדסין ע"ג עיסה ועל גבי פוומנום אומר ומינפו או ניקרו משלם ,נזק שלם יהעלו עפר או צרורות משלמין חצי נזק סומכום אומר נזק שלם תניא אידך תרנגול שהיה מפריח ממקום למקום ויצתה רוח מתחת כנפיו ושיברה את הכלים משלם חצי נזק סתמא כרבנן אמר רבא בשלמא סומכום קסבר כחו כגופו דמי אלא רבנן אי כגופו דמי כוליה נזק בעי לשלם ואי לאו כגופו דמי חצי נזק נמי לא לשלם הדר אמר רבא לעולם כגופו דמי ®וחצי נזק צרורות הלכתא גמירי לה: אמר רבא כל שבזב ממא בנזקין משלם נזק שלם כל שבזב מהור בנזקין משלם חצי נזק ורבא צרורות אתא לאשמועינן לא רבא יעגלה מושכת בקרון קא משמע לן תניא כותיה דרבא בהמה מועדת לשבר בדרך הלוכה כיצד בהמה שנכנסה לחצר הניוק והויקה יבגופה דרך הלוכה ובשערה דרך הלוכה באוכף שעליה ובשליף שעליה ובפרומביא שבפיה ובזוג שבצוארה וחמור במשאו ועגלה מושכת בקרון משלם נזק שלם תנו רבנן "תרנגולים שהיו מחממין בחבל דלי וגפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם בעי רבא דרסה על כלי ונשבר הדגל למקום אחר ונשבר מהו בתר מעיקרא אזלינא וגופיה הוא או דלמא בתר תבר מנא אזלינא וצרורות נינהו 'תפשום ליה מדרבה "דאמר רבה זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל פטור דאמרינן ליה מנא תבירא תבר לרכה פשיטא ליה לרכא מבעיא ליה ת"ש הירום אינו מועד וי"א ה"ז מועד הירום ם"ד אלא לאו הירום והתיז ובהא קמפלגי דמר סבר בתר מעיקרא אזלינן ומר סבר בתר תבר מנא אזלינן לא

רקידת התרנגולים: הידום ס"ד. בהתיז רקידת התרנגולים: **הידוס ס"ד.** אמאי לא ליהוו מועד הא אורחיה הוא: **הידוס והסיז.** שגלגל הכלי ברקידתו למקום אחר ונשבר מ״ד מועד לנזק שלם סבר בתר מעיקרו אזלינן: בהמיז

גליון הש"ם גמ' דאתיא ליה מדרשא חביבה ליה. נ״כ קח ע״כ:

לעזי רש"י

שיל״א. אוכף. פוריי״ר. לחפור. בי"ק. חרטום. אישהיליט"א. פעמוז קטז.

מוסף רש"י

חביבא ליה. לתנח ואקדמה נרישא (יבמות הלכתא גמירי לה. מסיני שהיא תולדה של רגל וסטורה בר"ה כי רגל. ומקי רגל לאו קנסא נינהו אלא ממונא, שהרי מועדת מתחילתה וגבי לרורות הוא מתחינתי הגבי מרוע שהע דחקיל רחמנה (כתובות מא:) ואע"ג דפלגה נזק של נגיחה הוי קנק, החי פלגה ניזקה ממונה הוא (לעיל ג:). ובשערה דרך הלוכה. שנדנקו כלים נשערה וגררתן ושנרתן (לעיל ג.). זרק. נעל (לעיל ג.). זרק. נעל מכלי, כלי מראש הגג פטור. זה ששברו במקל שבירתה. הודם מופה לישבר (לקמן כו:).

רבינו חננאל (המשך) בחמתו לבור. זה היה מדקתני בחמתו, בחמתו דשרי הא שלא בחמתו טהור. ופריק כגון דאזיל אחרי מיניה. מיניה מיניה מיניה. אחרי שפתחנו דרך למבינים נחזור לפרש שמועתנו. אקשי׳ על רבא, וכי . צרורות אתא לאשמועינן. כל שבזב טמא דבר הוא כל נגיעה. כל נגיעה שלזב טמא תנינא בהדיא, כיוצא בו בנזיקין בין . . . הזיקה בגופה בין בשערה הויקה בגופה בין בשעדה בין בשליף שעליה כל שהוא מכוחה נזק שלם. . לא נשאר אלא לא נשאו אלא כגון ההקשה שמקיש הזב ונפל ככר שלתרומה שהוא טהור וכו׳. תניא זה הכלל מכח הסטה טמאין, כך בנזיקין צרורות הניתזין מכח הליכת הבהמה חצי נזק גם שנינו זה. ופרקי׳, לא עגלה מושכת אתא לאשמועינן. כלומ' כשם והטהור הזב כדתנן . שישבו בספינה או באסדה או שרכבו על גבי בהמה אע"פ שאין בגדיהן נוגעים היושב בעגלה המושכת עם הזב טמא. כד אם היו בעגלה מושכת כלים ונשברו חייב א) היושב בעגלה בעגלה לשלם נזק שלם. י ... ד״א עגלה מושכת, כבהמה בשליף שעליה,

כשם שזה נזק שלם כד זה נזק שלם. **תניא כותיה דרבא** הרגל מועדת לשבר, עד ועגלה מושכת משלמין נזק שלם. תרנגולין שהיו מחטטין בחבל דלי מעיקרא אזלינן וגופו הוא או דילמ׳ בתר תבר מנא אזלינן וצרורות נינהו. תיפשוט ליה מדרבה דאמ׳ זרק כלי מראש הגג הנב וכנה אחרים ובחודת ניבוד. היפשוס ליה נהודברו אם דון כלי מהא שהגב. מנא תבירא תבר. ראמרי לרבה פשיטא ליה ולרבא מסייעא ליה. ואמרי ת״ש הידוס אינו מועד כו'. ופשוטה היא.

ברבנז. אמר רבא במסקנא ם בנן, אמי הא במטקאה לעולם כחוז כגופור רמי, דצי נזק דצרורות היל׳ גמירי לה. אמר רבא כל שבוב טמא בנזקים משלם נזק שלם, וכל שבוב טהור בנזקין חצי נזק. ואמ׳ רב אשי הא שמעתא דרבא בע״ז פרק ר׳ ישמעאל בסופו בהאי לישנא, אמ׳ רב אשי כל שבזב טמא בגוי עושה יין נסך, כל שבוב טהור בגוי אינו עושה יין נסך. מכאן, אמר ר' שמער' בן לקיש קנה בקומטו שלוב והסיט בו את הטהור, טהור. וזהו ששנינו במשנתינו טהור מכה את הטמא, טהור. אבל קנה בקומטו שלטהור והסיט בו את הזב טמא, כדתנן וטמא שמכה את הטהור טמא. וכן אם זרק זב חפץ ונגע בטהור טהור, דתנן זב שהקיש על כסוסטרא ונפל ככר שלתרומה. טהור, ורבא היים׳ ליה דכוחו כגופו דמי, ומדחזינז דמותיב רב חייא בר אשי לרב אשי נטל החבית וזרקה